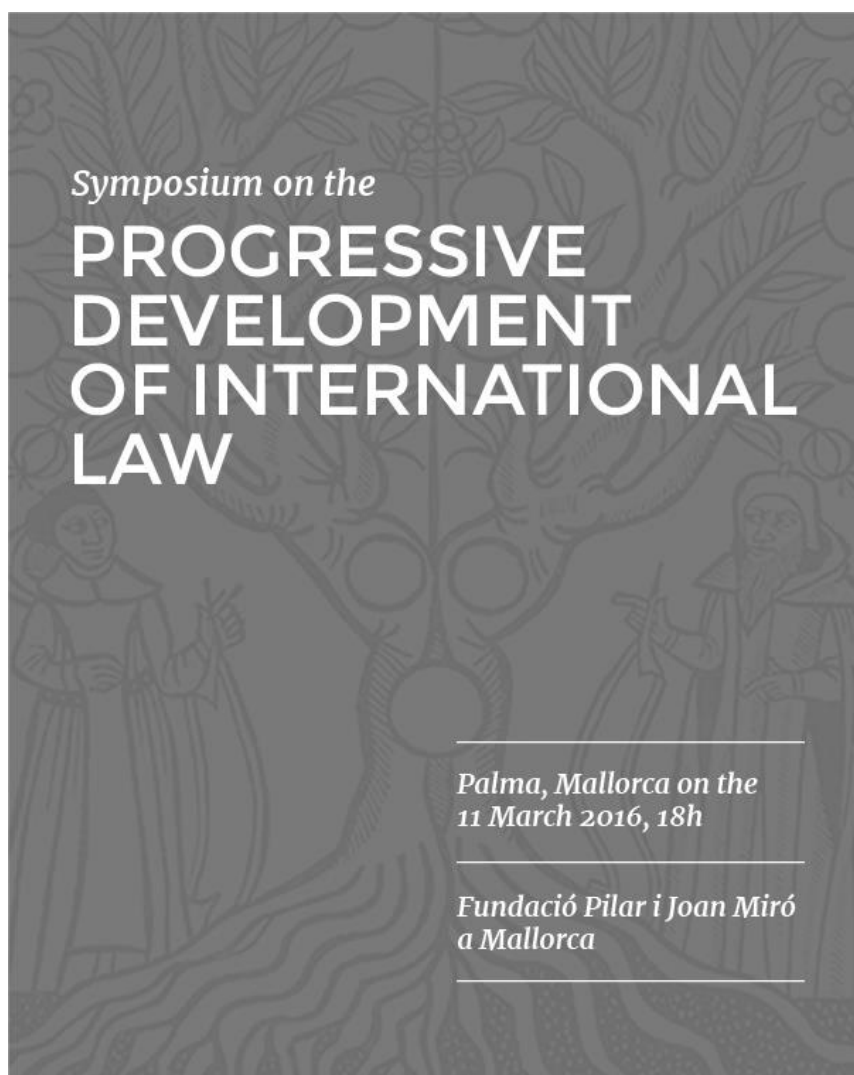

**SYMPOSIUM ON THE PROGRESSIVE DEVELOPMENT OF
INTERNATIONAL LAW**

Salutació del P. Josep Amengual i Batle
LA CONCEPCIÓ LUL·LIANA EN L'ESTABLIMENT DEL DIÀLEG I LA PAU

SALUTACIÓ

LA CONCEPCIÓ LUL·LIANA EN L'ESTABLIMENT DEL DIÀLEG I LA PAU

Pare Josep Amengual i Batle

Missioner dels Sagrats Cors del Monestir de la Real. Un dels màxims experts lul·lians contemporanis.

Palma, Mallorca, 11 de març de 2016

L'enfocament d'aquest Symposium és d'un abast universal, com universal és la figura de Ramon Lull. Mestre Ramon, des de Mallorca, Barcelona, Montpeller, Gènova, Roma, Messina, Bugia, Paris, i en el concili de Vienne del Delfinat, va viure tres ideals: l'ideal d'escriure els millors llibres, per a aconseguir la unitat religiosa de cristians, jueus, musulmans, i dels gentils. El seu mètode era el del raonament, del qual són capaces totes les persones.

Per a aconseguir transmetre aquest missatge, va proposar fundar escoles, segons el model de la que establí a Miramar, per tal que hi hagués missioners que arribassin a tot arreu. Això era possible, perquè aquests missioners havien d'aprendre les llengües dels musulmans, i la dels jueus. Lull no demanava cap sacrifici als musulmans i jueus. Solament demanava capacitat de diàleg, de raonar, en la pròpia llengua.

I.- Déu font de la creació

Passant al món, Lull concep tota la realitat des d'una visió global, segons la qual Déu és, existeix, viu, és feliç, crea, conserva el que ha creat, i segueix la història. La història no és altre cosa que el desenvolupament de la humanitat.

Quan crea, Déu se projecta en la seva obra, el cim de la qual és la persona humana, necessàriament sociable, perquè Déu és comunitat: Pare, Fill i Esperit.

Déu font de la vida, que destina la humanitat a la felicitat

La humanitat, reflex de Déu, és destinada a la vida, a l'amor, a justícia, a la igualtat, a la bellesa universals. Ningú ha de viure més que un altre.

Encara Lull concreta més com és el Déu de la felicitat. És el Déu font de la vida. Escrigué Ramon: «vós sou en ésser e donats vida e vedats malautia».

El Déu viu és font de vida. N'és l'única font, d'aquí que ningú, cap poder, cap instància humana pot usurpar a Déu el poder sobre la vida, si no vol ser idòlatra, que substitueix Déu, i es posa part damunt ell.

El discurs de Lull sobre l'arrel de la felicitat que és molt més fonda que l'actitud externa d'arrossegant la vida. Ell proclama clarament que en Déu no hi pot haver malaltia. Com tampoc n'és l'autor, ans convida tota persona a combatre-la. Això si, Déu no pot fer res per llevar la finitud de la vida que ell ha escampat per tot arreu. Però demana que tots els que són imatges vives seves combatin tota malaltia. No podem parlar de l'ideal lul·lià de crear hospitals, que, al seu temps, eren més contra la pobresa que per als malalts, atès com era la medicina medieval.

II.- El projecte de Déu és la felicitat de tota persona humana

Amb aquesta afirmació no pretenc endolcir la píndola, de manera que vulgui fer-lo simpàtic. De cap manera,. El que pretenc davant aquestes persones creatives de la pàtria de Lull, que sou vosaltres, és recordar a que l'obertura de la seva colossal obra toca una primera simfonia de la felicitat en el seu llibre programàtic, primerenc, i el més voluminós de la literatura catalana medieval, que és el Llibre de Contemplació.

Lull, com a deixeble d'Agustí, manifesta que, amb paraules d'aquest cristià semi berber, Agustí, era ben segur que tota persona vol ser feliç. Omnes enim beati esse volunt. (Confessions, X,21,31).

Lull, després del pròleg, el Llibre de Contemplació obre la primera proposta de la recreació del món, és així que parla del que ha fet el Crist, amb aquest títol: «D'alegre», és a dir, "De l'alegria".

El seu projecte té com a finalitat aconseguir la felicitat de les persones humanes. I la primera font d'alegria és saber, veure i admirar com tota persona és, viu, existeix.

Ésser, viure, existir, solament és possible si hi ha igualtat i justícia, com a camins de la pau. Lull és radical. No era capaç de fer polítiques encobridores de les causes que afligeixen el món i destrossen les vides. Ell conegué directament com mil·lenars de musulmans foren assassinats pels conquistadors d'aquesta terra nostra, i com altres tants foren fugitius, per a salvar la vida, mentre uns altres foren esclavitzats pels nous mallorquins.

El diàleg interreligiós

D'aquí que, des de l'horitzó actual del diàleg entre les religions, Lull expressa el desig de que hi hagi una sola fe, una sola religió i una sola manera d'estimar Déu i de lloar-lo. La diversitat religiosa fa que hi hagi guerres, morts i presoners. La guerra, la mort i l'esclavatge entorpeixen la lloança de Déu. D'aquí que calgui recollir l'ideal lul·lià de la pau i de la humanitat, que seria el reflex de la unitat divina. Se tracta, en definitiva, de l'expressió més humana d'un home plenament integrat en la Cristiandat, car de la fe en fa un projecte de convivència pacífica.

III.- Vers estructures polítiques de diàleg per a la pau

1.- La finalitat del dret, i l'objectiu dels prínceps: la pau i la el creixement dels pobles

La finalitat que tenen els governants, els prínceps: la pau de les gents.

L'ideal del príncep consisteix en «regiments e ordens mogut a justícia e a pau de gents.» I les seves flors «són empeltades en les flors de son poble». D'aquí que el «fruit de l'arbre imperial, [...] és pau de gents per ço que en pau pusquen estar [...] car gents qui sien en guerra e en treball los uns contra los altres, no són en disposició com Déus pusquen molt amar, honrar e servir».

En efecte, els prínceps han de contribuir a que els pobles frueixin de pau a la terra. La realitat, però és ben altra. Els prínceps sovint són ociosos, caçadors, etc., i dels seus col·laboradors, escriu Lull: «tot dia veem que aquells oficials que [els reis] fam, són majorment homens enganables injuriosos e ladres a lur senyor e a lur poble qui lur és comanat, e són així al poble com los lops a qui ovelles són comanades».

El dret “civil o terrenal”

Ramon Lull, en la «Doctrina pueril», dedicada a son fill Domingo, presenta les diverses ciències, entre les quals parla del Dret, canònic i civil.

Quant al dret civil, es mostra pessimista, malgrat hi beslluma unes possibilitats inaudites. Diu clarament que «pertany a la usansa dels prínceps, per so que mantenguen justícia (76,1)».

Però la realitat és molt diversa, per això no és partidari que el seu fill s'apliqui al dret civil:

«Not do de consell, fill, que aprenes dret civil, car pocs són aquells que ben vege usar; e per assò és perill aprendre tal sciència, on quax tots aquells qui la aprenen n'usen mal: en per so no t desconsey que n aprenes, car gran mercè n'aurà, si ben vols usar. (76,7)».

Però, «si tu aprenes dret per mantenir los pobres qui no han que donen als avocats, meravellosament seràs agradable a les gents e a Déu.»

2.- Per a assolir la justícia i la pau, cal crear una instància mundial per al diàleg entre les nacions

L'ideal de Lull és fantàstic, perquè era un fruit que va madurar en una persona profunda, convertida radicalment, i solidària com ningú. Per això no va pactar amb la guerra, ni amb el proselitisme, ans va optar per creure en la dignitat de tota persona, capaç de descobrir, amb el diàleg, la veritat.

Per això, en la seva novel·la de Blaquerna, el papa que du aquest nom, idealitza unes beguines, que fossin al servei de la pau, entre les dones. Però allò que avui ens interessa remarcar és com Ramon Lull va proposar la reforma de la Cristiandat, per aconseguir una pau universal, mitjançant la creació d'una conferència dels reis cristians. Una proposta que fins al segle XX, no ha tingut una plasmació real. És un antecedent medieval d'una mena de conferència permanent de la Nacions Unides.

Conclusió

En darrer terme, les estructures i les institucions polítiques, per Ramon Lull, són convencionals i secundàries, i mai se justifiquen per elles mateixes. Res no és sagrat. Tot és destinat a la felicitat de la persona humana, com ho anuncia en el primer capítol de la seva obra programàtica i primerenca, el Libre de Contemplació, l'obra emblemàtica de la cultura catalana, escrita per Ramon Lull, catalanus, ex civitate Maioricarum oriundus, segons el va descriure el seu gran enemic, l'inquisidor Nicolau Eimeric, vers l'any 1375. Mig segle després de la mort del Mestre.